

Standardy Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Białce

Wprowadzenie

- Cel wprowadzenia „Standardów ochrony małoletnich”
- Co można w nich znaleźć.
- Prawa dziecka - dlaczego należy je znać.

Każde dziecko jest podmiotem niezbywalnych praw, w tym prawa do ochrony godności. Każde dziecko należy traktować z szacunkiem i troską o jego dobro. Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Białce jest działanie dla dobra dziecka.

Krzywdzenie dzieci jest niepokojącym problemem, który coraz częściej występuje we współczesnym świecie. Z różnymi formami krzywdzenia mamy do czynienia w środowisku sobie najbliższym — szkolnym i pozaszkolnym. W tej sytuacji konieczna jest odpowiednia reakcja szkoły.

Jednym z najważniejszych celów działania szkoły jest chronienie dzieci przed różnymi formami przemocy, przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji oraz budowanie w niej bezpiecznego i przyjaznego środowiska. Konieczność ochrony przed różnymi formami krzywdzenia wynika z przekonania, że:

- w obliczu narastającej fali przemocy i agresji wobec dzieci powinny one mieć zagwarantowane bezpieczeństwo i ochronę w szkole;
- prawa dziecka powinny być przestrzegane;
- niedopuszczalne jest stosowanie wobec dzieci jakiegokolwiek formy przemocy — w każdej sytuacji, w której dzieci mogą być krzywdzone, muszą otrzymać w szkole pomoc.

W związku z powyższym troszcząc się o ochronę Małoletnich oraz dobro psychiczne i fizyczne zostały opracowane „Standardy Ochrony Małoletnich.”

CZEŚĆ I

Rozdział 1 Postanowienia ogólne

§ 1. Standardy Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Białce, zwane dalej „Standardami” określają:

- 1) zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem placówki lub organizatora, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;
- 2) zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;
- 3) procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”;
- 4) zasady przeglądu i aktualizacji standardów;
- 5) zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki lub organizatora do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności;
- 6) zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania;
- 7) osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia;
- 8) sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

2. Ponadto Standardy określają:

- 1) wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone;
- 2) zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet;
- 3) procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie;
- 4) zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

§ 2. Ilekroć w niniejszych Standardach jest mowa bez bliższego określenia o:

- 1) szkole – należy rozumieć przez to Szkołę Podstawową im. Adama Mickiewicza w Białce;
- 2) dziecku lub małoletnim – należy rozumieć osobę do ukończenia 18 roku życia będącą uczniem Szkoły;
- 3) rodzicach – rozumie się przez to także opiekunów prawnych oraz inne osoby, którym sąd powierzył sprawowanie opieki nad dzieckiem;
- 4) pracownikowi lub współpracownikowi - rozumie się przez to każdą osobę zatrudnioną w Szkole na podstawie umowy o pracę, osobę świadczącą pracę na podstawie umowy zlecenia, a także stażystę, wolontariusza lub praktykanta;
- 5) organizatorze – rozumie się przez to innych niż Szkoła organizatorów w zakresie działalności związanej z opieką, wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad

psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich;

6) dyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora Szkoły.

§ 3. 1. Wolontariuszem może być osoba wyłącznie w wieku powyżej 13 roku życia.

2. Umowę z wolontariuszem poniżej 18 roku życia zawiera się za uprzednią zgodą jego przedstawiciela ustawowego.

§ 4. 1. Każdy pracownik/współpracownik przed dopuszczeniem do realizacji obowiązków podaje dane osobowe, które następnie służą Szkole do wykonania obowiązku określonego w art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i sprawdzeniu pracownika/współpracownika w Rejestrze Sprawców Przepęstw na Tle Seksualnym, zwanym dalej Rejestrem.

2. W aktach osobowych pracownika/współpracownika przechowuje się wydruk pierwszego oraz ostatniego sprawdzenia osoby w Rejestrze.

3. Osoba figurująca w Rejestrze nie może zostać zatrudniona.

4. Zakres danych osobowych niezbędnych do sprawdzenia osoby w Rejestrze znajduje się w **załączniku nr 6** do niniejszych Standardów.

5. Za realizację obowiązku odpowiada dyrektor, który może upoważnić do tego innego pracownika Szkoły.

6. W celu zapewnienia bezpieczeństwa w Szkole, poza wykonaniem obowiązku określonego w ust. 1 Szkoła dokonuje sprawdzenia figurowania kandydata do pracy w Krajowym Rejestrze Karnym, a w przypadku nauczycieli dodatkowo należy sprawdzić w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych, czy dana osoba nie została ukarana karą dyscyplinarną

7. W przypadku powzięcia informacji o wszczęciu wobec pracownika/współpracownika postępowania karnego o przestępstwo przeciwko wolności seksualnej, przeciwko obyczajności lub przestępstwo z użyciem przemocy popełnione przeciwko dzieciom, należy niezwłocznie takiego pracownika/współpracownika odsunąć od wszelkich form kontaktu z dziećmi i przenieść na stanowisko pracy na którym kontakt ten nie występuje lub rozważyć zakończenie umowy z tą osobą.

Rozdział 2

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem szkoły, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich

§ 4. 1. Pracownicy Szkoły posiadają odpowiednią wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.

2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy/współpracownicy organizacji którzy pozostają z dzieckiem/jego rodziną w bezpośrednim kontakcie i podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.

3. Pracownicy i współpracownicy obserwują sytuację i dobrostan dziecka i w przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy i współpracownicy przekazują tę informację dyrektorowi Szkoły.

4. Pracownicy zobowiązani są do odnoszenia się do małoletniego z szacunkiem, wydając polecenia rzeczowo, jasno i konkretnie.

§ 5. 1. Pracownicy i współpracownicy Szkoły:

- 1) równo traktują każde dziecko bez względu na jego pochodzenie, wygląd, przekonania, wyznanie, kolor skóry;
- 2) odnoszą się z szacunkiem do jego innych przekonań, innych doświadczeń, innej perspektywy wynikającej z bycia dzieckiem;
- 3) wysłuchują dziecko z uwagą i traktują jego wypowiedzi oraz przedstawioną wersję zdarzeń z należytą powagą;
- 4) używają języka pozbawionego ocen, etykiet, dostosowanego do poziomu rozwoju dziecka;
- 5) tworzą w Szkole kulturę otwartości i wzajemnej odpowiedzialności sprzyjającej zgłaszaniu i omawianiu wszelkich zagadnień i problemów dotyczących ochrony dzieci.

§ 6. 1 Niedozwolone są następujące zachowania pracowników i współpracowników Szkoły wobec małoletnich:

- 1) wszelkie zachowania, które zawstydzają, upokarzają, deprecjonują lub poniżają dzieci, lub mają znamiona innych form przemocy psychicznej, fizycznej lub wykorzystywania seksualnego;
- 2) niestosowny kontakt fizyczny z dzieckiem, naruszający godność dziecka. Dopuszczalny kontakt fizyczny powinien być w naturalny sposób związany z zabawą, pomocą dziecku w czynnościach higienicznych, koniecznością zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, potrzebą uspokojenia dziecka;
- 3) podawanie dziecku alkoholu, leków, wszelkich środków psychoaktywnych;
- 4) akceptowanie bądź uczestniczenie w nielegalnych czynnościach, w które zaangażowane jest dziecko;
- 5) nawiązywanie relacji o charakterze seksualnym z dziećmi;
- 6) zachowywanie się w sposób seksualnie prowokacyjny;
- 7) goszczenie dziecka we własnym domu;
- 8) spanie w tym samym pokoju co dziecko podczas wycieczek, zielonych szkół, biwaków, wyjazdów itp.;
- 9) wykorzystywanie wobec ucznia relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
- 10) brak równoważenia potrzeby nadzoru z prawem uczniów do prywatności, np. nie należy wchodzić pod prysznice i do szatni na zajęciach wychowania fizycznego bez pozwolenia/poinformowania o tym uczniów.

2. Pracownicy i współpracownicy nie kontaktują się prywatnymi kanałami komunikacji z dziećmi bez wiedzy ich opiekunów prawnych.

3. Co do zasady kontakt z uczniami powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu.

4. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z uczniami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy), a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.

5. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci /uczniów są osobami bliskimi dla członka personelu) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców/opiekunów.

6. Wszelkie podejrzenia dotyczące nieodpowiednich zachowań pracowników i współpracowników Szkoły wobec dzieci są bezzwłocznie wyjaśniane.

Rozdział 3

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

§ 7. Szkoła w miarę możliwości prowadzi dla dzieci cykliczne (przynajmniej raz w roku) zajęcia na temat bezpiecznych relacji z innymi osobami, w tym z dorosłymi oraz konieczności zgłaszania dorosłym wszystkiego, co je niepokoi. (psycholog, pedagog, pedagog specjalny, wychowawca).

§ 8.1. Określa się zasady interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka.

2. Pracownicy i współpracownicy Szkoły działają na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

3. W swojej pracy Pracownicy i współpracownicy Szkoły kierują się przepisami prawa.

4. Każda informacja dotycząca podejrzenia krzywdzenia dziecka traktowana jest poważnie i wyjaśniana jest bez względu na to czy pochodzi od dziecka/opiekuna/, pracownika, osoby dorosłej profesjonalisty oraz bez względu na to czy dotyczy podejrzenia krzywdzenia ze strony innego dziecka, opiekuna dziecka, czy też pracownika bądź współpracownika Szkoły.

5. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa lub zagrożenia dobra dziecka pracownicy/ współpracownicy Szkoły podejmują niezwłocznie interwencję.

6. W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, pracownik, który pozyskał taką informację, niezwłocznie podejmuje interwencję poprzez natychmiastowe powiadomienie telefoniczne oraz przesłanie e-mailem lub faksem zawiadomienia o bezpośrednim zagrożeniu bądź naruszeniu życia i zdrowia dziecka do odpowiedniej jednostki policji. Potwierdzenie wysłania e-maila / faksu/ notatka z rozmowy telefonicznej jest przechowywana w dokumentacji Szkoły.

7. Decyzję o podjęciu interwencji podejmuje pracownik, który pozyskał informację.

8. Decyzję o podjęciu interwencji polegającą na przesłaniu zawiadomienia do prokuratury podejmuje dyrektor Szkoły.

9. Jednocześnie oferowana jest pomoc i wsparcie psychologa dziecku oraz jego niekrzywdzącym opiekunom.

§ 9. 1. Określa się zasady interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia związanego z bezpośrednim zagrożeniem zdrowia lub życia dziecka (interwencja nagła).

2. Jeżeli pracownik Szkoły w trakcie wykonywania obowiązków służbowych poweźmie informację o bezpośrednim zagrożeniu życia lub/i zdrowia dziecka jest obowiązany natychmiast podjąć interwencję (interwencja nagła).

3. Interwencja nagła polega na natychmiastowym powiadomieniu telefonicznym oraz przesłaniu e-mailem zawiadomienia o bezpośrednim zagrożeniu życia i zdrowia dziecka do odpowiedniej jednostki Policji, zgodnie z poniższymi.

4. W zawiadomieniu przesyłanym e-mailem pracownik powinien podać wszystkie informacje, jakie uzyskał odnośnie dziecka (imię, nazwisko, adres, miejsce, w którym się znajduje), opisać rodzaj zagrożenia, a w przypadku rozmowy telefonicznej - podać dokładną godzinę połączenia, czas trwania połączenia oraz numer, z którego dzwoniło dziecko lub inna osoba.

5. Jeśli pracownikowi znane jest miejsce, w którym dziecko aktualnie przebywa, pracownik wysła e-mail do dyżurnego Komendy Policji właściwej dla tego miejsca.

6. Jeżeli pracownik nie posiada informacji o miejscu, w którym dziecko aktualnie przebywa, w zawiadomieniu należy podać wszystkie istotne informacje dotyczące sytuacji zagrożenia, a w przypadku rozmowy telefonicznej: dokładną godzinę nawiązania połączenia oraz dokładny czas trwania połączenia, a także opis kontaktu z osobą dzwoniącą i treść.

7. Zawiadomienie wysyłane emailem podpisuje pracownik podejmujący interwencję .

8. Pracownik podejmuje interwencję nagłą bez konsultacji. Jeżeli jednak sytuacja na to pozwala, należy skonsultować się przed podjęciem interwencji z dyrektorem Szkoły lub innym ewentualnie z innym wyznaczonym pracownikiem.

9. Zawiadomienie wysłane emailem należy przesłać pocztą na adres właściwej komendy Policji najpóźniej następnego dnia roboczego po dokonaniu interwencji.

§10. Zagrożenie bezpieczeństwa dzieci może przybierać różne formy oraz z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania - stąd na potrzeby niniejszego dokumentu przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa dzieci:

- 1) popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem);
- 2) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie;
- 3) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną czy zdrowiem).

§ 11.1. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzania, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi. Notatka może mieć formę pisemną lub mailową.

2. Interwencja prowadzona jest przez dyrektora, który może wyznaczyć na stałe do tego zadania inną osobę. W przypadku wyznaczenia takiej osoby jej dane (imię, nazwisko, email, telefon) zostaną podane do wiadomości pracowników.

3. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby wyznaczonej do prowadzenia interwencji, wówczas interwencja prowadzona jest przez dyrektora.

5. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony dyrektora, wówczas działania opisane w niniejszym rozdziale podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia.

6. W interwencji mogą również uczestniczyć specjaliści, w szczególności psycholog, pedagog, pedagog specjalny, celem wspomaganie przy rozmowie z dzieckiem o trudnych doświadczeniach.

§ 12.1. W przypadku podejrzania, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 999 (pogotowie).

2. Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia kartę interwencji.

3. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi **załącznik nr 1**. do niniejszych Standardów. **Kartę załącza się do akt dot. dziecka.**

§ 13. 1. Pracownicy i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

2. W przypadku gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa dziecka zgłosili rodzice dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie na piśmie tych rodziców poinformować.

Rozdział 4

Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”

§ 14. Na potrzeby niniejszego dokumentu wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia działania na szkodę dziecka przez:

- 1) pracownika/współpracownika;
- 2) inne osoby trzecie;
- 3) rodziców/opiekunów prawnych;
- 4) inne dziecko - krzywdzenie rówieśnicze.

§ 15. 1. Krzywdzenie ze strony pracownika.

2. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez pracownika osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z dziećmi (nie tylko dzieckiem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy.

3. Dyrektor przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego opiekunami.

4. Dyrektor stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na **karcie interwencji (załącznik nr 1)**.

5. Dyrektor organizuje spotkanie/a z rodzicami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.

6. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo dyrektor sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo **policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia określa Załącznik nr 7.**

7. W przypadku gdy pracownik dopuścił się wobec dziecka innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę, dyrektor bada wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności ma obowiązek wysłuchać pracownika podejrzewanego o krzywdzenie, dziecko oraz innych świadków zdarzenia.

8. W sytuacji gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka, należy rozważyć rozwiązanie stosunku prawnego z osobą, która dopuściła się krzywdzenia, lub zarekomendować takie rozwiązanie zwierzchnikom tej osoby.

9. Jeżeli pracownik, który dopuścił się krzywdzenia, nie jest bezpośrednio zatrudniony przez Szkołę, lecz przez podmiot trzeci, wówczas należy zawiadomić ten podmiot i zarekomendować zakaz wstępu tej osoby na teren Szkoły, a w razie potrzeby rozwiązać umowę z tym podmiotem.

§ 16. 1. Krzywdzenie przez inne osoby trzecie.

2. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez osobę trzecią (obcą, bądź spokrewnioną) dyrektor przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego rodzicami.

3. Dyrektor stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji (**załącznik nr 1**).

4. Dyrektor organizuje spotkanie/a z rodzicami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.

5. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo dyrektor sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury (**załącznik nr 7**).

6. W przypadku, gdy z rozmowy z rodzicami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają dziecka, które doświadczyło krzywdzenia, dyrektor sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego (**wzór w załączniku nr 8**).

7. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w ust.5.

§ 17. 1. Krzywdzenie ze strony rodziców/opiekunów.

2. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez rodziców/opiekunów dyrektor przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka.

3. Dyrektor stara się ustalić nie tylko przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji (**załącznik nr 1**).

4. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo dyrektor sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo **policji lub prokuratury** (**załącznik nr 7**).

5. W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że opiekun dziecka zaniedbuje jego potrzeby psychofizyczne lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej), rodzina stosuje przemoc wobec dziecka (rodzic/inny domownik krzyczy na dziecko, stosuje klapsy lub podobne rodzajowo kary fizyczne), dyrektor powiadamia właściwy ośrodek pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie, gdy niespełnianie potrzeb wynika z sytuacji ubóstwa, bądź - w przypadku przemocy i zaniedbania – o konieczności wszczęcia procedury Niebieskiej Karty.

6. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w ustępach poprzedzających.

§ 18. 1. Krzywdzenie rówieśnicze

2. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne dziecko przebywające w Szkole (np. na zajęciach grupowych) pracownik (nauczyciel) przeprowadza rozmowę z dzieckiem podejrzanym o krzywdzeniu oraz z jego opiekunami, a także oddzielnie z dzieckiem poddawany krzywdzeniu i jego opiekunami.

2. Ponadto pracownik (nauczyciel) przeprowadza rozmowę z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu.

3. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji (**załącznik nr 1**).
4. Dla dziecka krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne karty interwencji.
5. Nauczyciel wspólnie z rodzicami/opiekunami dziecka krzywdzącego opracowuje plan naprawczy, celem zmiany niepożądanych zachowań.
6. Z rodzicami/opiekunami dziecka poddanego krzywdzeniu nauczyciel opracowuje plan zapewnienia mu bezpieczeństwa, włączając w ten plan sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia.
7. W trakcie rozmów należy upewnić się, że dziecko podejrzewane o krzywdzenie innego dziecka samo nie jest krzywdzone przez rodziców/opiekunów, innych dorosłych bądź inne dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy przejść do procedury odpowiednio z §15 lub §16 lub §17 lub §18.
8. Z zastrzeżeniem ust. 9, w przypadku, gdy dziecko krzywdzące nie uczęszcza Szkoły należy porozmawiać z dzieckiem poddanym krzywdzeniu, innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu, a także z rodzicami dziecka krzywdzonego celem ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka.
9. Dyrektor organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym w instytucjach do tego powołanych oraz o sposobach reakcji na zdarzenie (poinformowanie sądu rodzinnego, poinformowanie szkoły, poinformowanie rodziców dziecka krzywdzącego).
10. Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, dyrektor informuje właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez pisemne zawiadomienie.
11. Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas dyrektor informuje właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie.

§ 19. Osobą odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty” jest dyrektor szkoły.

Rozdział 5

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności

§ 20.1. Za przygotowanie merytoryczne pracowników do stosowania Standardów, w tym za przeprowadzenie spotkań szkoleniowych w zakresie stosowania Standardów odpowiadają pedagog szkolny i pedagog specjalny zatrudnieni w Szkole.

2. Za przygotowanie pracowników do stosowania zasad dokumentowania czynności, w tym za przeprowadzenie spotkań szkoleniowych odpowiadają pedagog szkolny i pedagog specjalny.

§ 21. Dyrektor Szkoły w miarę potrzeb organizuje pracownikom spotkania szkoleniowe z przedstawicielami policji, sądu rodzinnego, kuratorów ds. małoletnich i nieletnich, pracowników ośrodka pomocy społecznej, a także organizacji i stowarzyszeń zajmujących się problematyką ochrony małoletnich.

Rozdział 6

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia

§ 22. 1. Osobami odpowiedzialnymi za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu są dyrektor i pedagog szkolny.

2. Osobami odpowiedzialnymi za udzielenie małoletniemu wsparcia są:

- 1) dyrektor;
- 2) pedagog szkolny;
- 3) pedagog specjalny;
- 4) psycholog;
- 5) nauczyciel wychowawca.

3. W przypadku uzyskania informacji lub zauważenia przez pracownika, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i zgłoszenia tego faktu dyrektorowi.

4. Każde uzasadnione podejrzenie powinno być zgłoszone.

5. Uzasadnione podejrzenie jest podstawą do podjęcia interwencji, a pracownik ma obowiązek podjęcia interwencji zawsze w przypadku:

- a) podejrzenia krzywdzenia dziecka na podstawie jego obserwacji;
- b) gdy dziecko ujawniło doświadczenia krzywdzenia;
- c) gdy inna osoba (dorosła lub dziecko) zgłosiła fakt krzywdzenia dziecka.

6. W przypadku, gdy osobą krzywdzącą jest pracownik, zostaje sporządzona notatka służbowa przez dyrektora, który przeprowadza czynności wyjaśniające i podejmuje działania dyscyplinujące.

7. Dyrektor wzywa rodziców dziecka, co do którego powziął informacje o możliwości krzywdzenia i informuje ich o sytuacji dziecka.

8. W sytuacjach szczególnych dyrektor może powołać zespół interwencyjny, w skład, którego wchodzi osoby mogące mieć wiedzę o sytuacji dziecka oraz mają możliwości wsparcia i zapewnienia bezpieczeństwa dziecku. W skład zespołu mogą także wchodzić osoby spoza placówki, które mogą pomóc dziecku.

9. Zespół interwencyjny sporządza:

1) opis sytuacji dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, dyrektorem, nauczycielami, wychowawcami, psychologiem, rodzicami i opiekunami lub innych informacji uzyskanych przez członków zespołu;

2) plan pomocy dziecku na podstawie w/w opisu;

10. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:

- 1) działań, jakie Szkoła zapewnia dziecku w celu poczucia bezpieczeństwa;
- 2) wsparcia, jakie Szkoła zaoferuje dziecku;
- 3) skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku lub przekazanie informacji o takich miejscach, jeżeli istnieje taka potrzeba.

11. Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez wychowawcę rodzicom/opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.

Rozdział 7

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

§ 23. 1. Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem małoletniego. Teczke zakłada i prowadzi pedagog szkolny.

2. Do czasu zakończenia sprawyteczka pozostaje w gabinecie pedagoga i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.

W teczce umieszcza się:

1. Kartę interwencji.
2. Notatkę służbową z rozmowy ze zgłaszającym.
3. Notatkę służbową z rozmów z małoletnim i osobą jemu najbliższą lub niekrzywdzącym rodzicem/opiekunem prawnym.
4. Notatkę służbową z rozmowy z osobą krzywdzącą – o ile taka będzie przeprowadzana.
5. Kwestionariusz dziecka krzywdzonego.
6. Protokół z posiedzenia Zespołu interwencyjnego, powołanego przez dyrektora.
7. Notatkę służbową z rozmowy z osobą krzywdzącą – o ile taka będzie przeprowadzana.
8. Korepondencję pomiędzy np. Poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądem rodzinnym, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi.
9. Plan wspierania ucznia krzywdzonego.
10. Notaki z rozmów na temat zachowania krzywdzonego, opinie wychowawcy i nauczycieli uczących.
11. Ocena efektywności wsparcia.
12. Wykaz telefonów, adresów instytucji świadczących wsparcie ofiarom przemocy.

Rozdział 8

Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone

§ 24. 1. Określa się procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów do których należą:

- 1) bójki;
- 2) stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia własnego i innych;

- 3) posiadanie niebezpiecznych przedmiotów(środki pirotechniczne, łańcuchy, noże, zapalniczki, kije, itp.), używanie ognia na terenie szkoły, posiadanie niebezpiecznych substancji;
- 4) wulgarne zachowanie, lekceważący i arogancki stosunek do uczniów i pracowników szkoły;
- 5) nierespektowanie zarządzeń obowiązujących w szkole;
- 6) wymuszenie, zastraszenie, podżeganie do bójek, wyzywanie;
- 7) dewastowanie mienia szkolnego i cudzej własności.

2. W każdym przypadku, gdy uczeń jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie szkoły natychmiast zgłasza zaistnienie zdarzenia informując o nim najbliższą znajdującą się osobę dorosłą:

pracownika szkoły,
nauczyciela,
wychowawcę,
dyrektora szkoły.

3. W sytuacjach, o których mowa w ust.1, uczeń ma obowiązek podporządkować się do poleceń wszystkich pracowników szkoły.

4. W przypadku krzywdzenia ucznia przez inne dziecko na terenie szkoły, pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia zobowiązany jest:

- a) zdecydowanie i stanowczo przerwać negatywne zachowania uczestników zajęcia;
- b) rozdzielić strony konfliktu;
- c) jeśli istnieje potrzeba skierować poszkodowanych do gabinetu pielęgniarki lub samemu udzielić pierwszej pomocy. (W przypadku poważniejszych obrażeń, dyrektor szkoły wzywa karetkę);
- d) poinformować wychowawcę o zdarzeniu ,a w poważniejszych przypadkach również dyrektora szkoły;

5. Jeżeli ofiara przemocy doznała dotkliwych obrażeń cielesnych, wymagających interwencji medycznej, lub następuje długotrwały proces przemocy (dręczenie), a wcześniej stosowane strategie naprawcze nie przyniosły oczekiwanych rezultatów i sprawca przemocy ukończył 13 lat dyrektor szkoły powiadamia o zdarzeniu Policję i/lub Sąd Rodzinny.

7. Wychowawca klasy przy współpracy z pedagogiem/psychologiem szkolnym zobowiązany jest wyjaśnić okoliczności zajęcia, powiadomić rodziców/opiekunów poszkodowanego ucznia oraz sprawcy.

8. Z uczniem-sprawcą przeprowadza rozmowę omawiającą jego zachowanie oraz powiadamia o konsekwencjach, zgodnych ze statutem szkoły.

9. Zarówno poszkodowany, jak i sprawca, objęci zostają wsparciem psychologiczno – pedagogicznym.

Rozdział 9

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

§ 25. 1. Szkoła zapewniając dzieciom dostęp do Internetu podejmuje działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające przed złośliwym oprogramowaniem i filtrujące treści.

2. Na terenie Szkoły dostęp dziecka do Internetu możliwy jest pod nadzorem nauczyciela na zajęciach lekcyjnych z różnych przedmiotów, a szczególnie informatyki, zajęciach rozwijających zainteresowania, zajęciach wyrównawczych, rewalidacyjnych, zajęciach z pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz w bibliotece szkolnej pod nadzorem nauczyciela bibliotekarza - za pomocą stałego dostępu do Internetu – sieć LAN w szkole lub za pomocą sieci wifi, po podaniu hasła przez nauczyciela.

3. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem nauczyciela, nauczyciel ma obowiązek poinformowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.

4. Nauczyciel czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas zajęć.

5. Szkoła prowadzi z dziećmi cykliczne (przynajmniej raz w roku) szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.

6. Korzystanie z multimediiów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym.

7. Uczeń obsługuje sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami nauczyciela/ zgodnie z obowiązującym regulaminem/ instrukcją korzystania z komputerów.

8. Uczeń ma prawo korzystania na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi zasadami.

9. Przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się także smartfon, urządzenie typu smar- twatch, itp.

10. Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki, itp.

11. Uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców.

12. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez uczniów.

13. Telefony i inne urządzenia elektroniczne (np. tablety) można wykorzystywać podczas zajęć lekcyjnych w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą nauczyciela prowadzącego zajęcia. Uczeń może korzystać z telefonu, a także innych urządzeń elektronicznych w celu wyszukania informacji niezbędnych do realizacji zadań podczas zajęć, po uzyskaniu zgody nauczyciela prowadzącego dane zajęcia lub na jego polecenie.

14. Na terenie szkoły zakazuje się uczniom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych.

15. Powyższe nie dotyczy wydarzeń publicznych odbywających się w szkole, w tym uroczystości szkolnych.

16. W szczególnych przypadkach nagrywanie zajęć edukacyjnych oraz utrwalanie ich w jakikolwiek sposób możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły lub nauczyciela prowadzącego zajęcia edukacyjne.

17. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu, lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

Rozdział 10

Zasady ochrony wizerunku małoletnich

§ 26.1. Szkoła uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka, zgodnie z obowiązującym prawem.

2. Upublicznianie wizerunku dziecka do 16 lat, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem.

3. Osoba małoletnia powyżej 16. roku życia ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie.

4. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

5. Ochrona wizerunku małoletnich utrwalanych przez kamery monitoringu odbywa się na zasadach określonych w Regulaminie monitoringu.

6. Pracownikowi placówki nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie placówki bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.

7. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, pracownik szkoły może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.

Rozdział 11

Zasady ochrony danych osobowych małoletnich.

§ 27.1. W szkole opracowano zasady przetwarzania danych osobowych oraz zasady zachowania bezpieczeństwa przetwarzania.

2. Dyrektor szkoły wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.

3. Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania.

Rozdział 12

Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie

§ 28. 1. Osoba odpowiedzialna za Internet (nauczyciel informatyki) zapewnia, aby sieć internetowa Szkoły była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami, instalując i aktualizując odpowiednie, nowoczesne oprogramowanie.

2. Oprogramowanie jest aktualizowane przez nauczyciela informatyki w miarę potrzeb.

3. Nauczyciel informatyki systematycznie sprawdza, czy na komputerach ze swobodnym dostępem podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.

4. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, stara się ustalić kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.

5. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, nauczyciel przekazuje dyrektorowi, który aranżuje dla dziecka rozmowę z psychologiem lub pedagogiem.

6. Pedagog/psycholog przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.

7. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w niniejszym dokumencie.

Rozdział 13

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

§ 29. 1. Zakres zadań poszczególnych pracowników szkoły w przypadku podejrzenia lub uzyskania informacji, że dziecko jest krzywdzone:

2. Dyrektor szkoły:

- 1) przyjmuje zgłoszenie o krzywdzeniu lub podejrzeniu krzywdzenia dziecka
- 2) bierze udział w rozmowie z rodzicami lub opiekunami prawnymi
- 3) w sytuacjach podejrzenia przemocy domowej wobec dziecka podejmuje decyzję o uruchomieniu procedury „Niebieska Karta”
- 4) w przypadku, gdy dziecko doświadcza przemocy domowej lub jeżeli rodzice odmawiają współpracy ze szkołą składa wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu lub zawiadamia prokuraturę o podejrzeniu przestępstwa ,
- 5) w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka natychmiast zawiadamia policję;
- 6) w sytuacji gdy sprawcą przemocy jest osoba dorosła spoza rodziny zawiadamia policję;
- 7) w przypadku, gdy sprawcą przemocy jest nieletni (a wcześniejsze metody postępowania szkolnego okazały się nieskuteczne) zawiadamia sąd;
- 8) informuje o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy;
- 9) organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla dziecka;
- 10) prowadzi nadzór nad prowadzeniem przypadku ucznia krzywdzonego;
- 11) zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań np. ułatwia konsultacje trudnych spraw ze specjalistami, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc wobec dzieci
- 12) uzyskuje od rodziców i opiekunów informacje zwrotne nt. realizacji w placówce Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

3. Pedagog szkolny:

- 1) przyjmuje i odnotowuje sprawę zgłoszenia przemocy w rodzinie;
- 2) diagnozuje sytuację ucznia i jego rodziny;
- 3) jest koordynatorem pomocy dziecku oraz jego rodzinie;
- 4) przeprowadza rozmowy z dzieckiem oraz jego rodzicami lub prawnymi opiekunami;
- 5) pozostaje w ciągłym kontakcie z wychowawcą i dyrektorem w sprawach dotyczących dziecka;
- 6) pomaga pracownikom szkoły we właściwym postępowaniu względem ofiary przemocy;
- 7) informuje rodziców o możliwych kierunkach wsparcia ucznia;
- 8) pomaga rodzicom w zrozumieniu typowych reakcji dzieci na różnorodne sytuacje;
- 9) kieruje dziecko oraz rodziców do placówek specjalistycznych
- 10) współpracuje ze specjalistami pomagającymi dziecku i jego rodzinie;
- 11) może być osobą, która uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”
- 12) bierze udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego opracowującego strategię działań względem całej rodziny, a w szczególności względem ofiary i sprawcy przemocy;
- 13) dokumentuje podejmowane działania względem dziecka i jego rodziny;
- 14) opracowuje w zespole interwencyjnym plan pomocy dziecku krzywdzonemu
- 15) umożliwia poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną dziecka przed zagrożeniami oraz pozytywnymi metodami wychowawczymi;
- 16) uzyskuje od rodziców i opiekunów informacje zwrotne nt. realizacji w Szkole Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem
- 17) dba o to, by na terenie szkoły znajdowały się powszechnie dostępne informacje o organizacjach i instytucjach pomagających ofiarom przemocy (adresy, telefony itp.).

4. Wychowawca:

- 1) przyjmuje zgłoszenie o podejrzeniu przemocy w rodzinie ucznia, sporządza notatkę służbową;
- 2) powiadamia dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego;
- 3) może być osobą, która uruchamia procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”;
- 4) w przypadku, gdy uczeń ma obrażenia przeprowadza go do miejsca udzielania pomocy;
- 5) uważnie wsłuchuje się w relację dziecka, dba, by ofiara przemocy czuła się bezpiecznie;
- 6) wzywa rodziców/opiekunów prawnych;
- 7) opracowuje w zespole interwencyjnym plan pomocy dziecku krzywdzonemu;
- 8) udziela stałego wsparcia dziecku oraz dyskretnie monitoruje jego sytuację w okresie późniejszym;
- 9) monitoruje zespół klasowy, by skutki przemocy nie wpływały na sytuację szkolną dziecka;
- 10) dba o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy z uczniami;
- 11) dba o to, żeby rodzice znali obowiązującą w placówce Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem i procedury zgłaszania zagrożeń, zachęca rodziców/opiekunów dzieci do angażowania się w działania na rzecz ochrony dzieci;
- 12) umożliwia rodzicom oraz opiekunom prawnym poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną dziecka przed zagrożeniami oraz pozytywnymi metodami wychowawczymi;
- 13) uzyskuje od rodziców i opiekunów informacje zwrotne nt. realizacji w placówce Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

5. Nauczyciele:

- 1) przekazują wychowawcy i pedagogowi szkolnemu informacje o tym, że podejrzewają przemoc wobec dziecka;
- 2) sporządzają notatkę służbową;
- 3) monitorują sytuację dziecka;
- 4) mogą być osobami, które uruchamiają procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta”;
- 5) opracowują w zespole plan pomocy dziecku krzywdzonemu;
- 6) dbają o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy pedagogicznej z uczniami.

6. Pielęgniarka szkolna:

- 1) dyskretnie, z poszanowaniem praw dziecka dokonuje obejrzenia obrażeń;
- 2) udziela pierwszej pomocy przedmedycznej, jeśli sytuacja tego wymaga;
- 3) sporządza notatkę służbową.

7. Niepedagogiczni pracownicy szkoły:

- 1) są uważni i wrażliwi na sytuację dzieci;
- 2) reagują na objawy przemocy oraz niepokojące zachowania, których mogą być świadkami;
- 3) zgłaszają obserwowane, niepokojące sygnały dyrekcji szkoły, pedagogowi szkolnemu lub wychowawcy.

§ 30. 1. Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu jego krzywdzenia opracowuje zespół nauczycieli i specjalistów zatrudnionych w szkole powołany przez dyrektora. W jego skład mogą wchodzić: wychowawca, pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog.

2. Struktura dokumentu „Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia”

Podstawa prawna. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie organizacji i świadczenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1798 - § 2 ust. 2)

- Imię i nazwisko ucznia.
- Imiona i nazwiska członków zespołu sporządzającego plan wsparcia.
- Tytuł, z jakiego został opracowany plan wsparcia.
- Diagnoza sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia- kwestionariusz dziecka krzywdzonego.
- Cel wsparcia małoletniego.
- Identyfikacja zasobów wewnętrznych szkoły oraz źródeł zewnętrznych wsparcia dziecka - ofiary krzywdzenia.
- Zakres współdziałania szkoły z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia dziecka.
- Zakres, wymiar godzin, okres wsparcia udzielonego dziecku.
- Formy i metody wsparcia dziecka.
- Ocena efektywności wsparcia udzielonego dziecku.

Rozdział 14

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

§ 31. 1. Dyrektor szkoły wyznacza pedagoga szkolnego i pedagoga specjalnego jako osoby odpowiedzialne za monitorowanie Standardów.

2. Osoby, o których mowa w ust.1 są odpowiedzialne za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały ich naruszenia oraz za proponowanie zmian w ich treści.

3. Osoby, o których mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu, przeprowadzają wśród pracowników Szkoły raz na dwa lata ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi **załącznik nr 4**.

4. W ankiecie pracownicy organizacji mogą proponować zmiany w Standardach oraz wskazywać naruszenia Standardów.

5. Osoby, o których mowa w ust. 1 dokonują opracowania wypełnionych przez pracowników i współpracowników ankiet. Sporządzają na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi.

6. Dyrektor szkoły dokonuje oceny stopnia znajomości i poprawności stosowania „Standardów ochrony małoletnich” na bieżąco, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

7. Dyrektor wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza stosownym zarządzeniem nowe brzmienie.

CZEŚĆ II

Rozdział 15

Ścieżki postępowania małoletniego w przypadku doznawania przez niego krzywdy.

§ 32. 1. Znęcanie się, przemoc fizyczna, słowna, psychiczna stosowane wobec małoletniego

Opis sytuacji:

Ktoś przez DŁUŻSZY CZAS stosuje wobec Ciebie przemoc lub jest agresywny, nęka Cię w różny sposób, znęca się nad Tobą, np. stosuje:

- **Przemoc fizyczną:** atak, napastowanie seksualne, nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą, fizyczne zaczepki lub dokuczanie, zmuszanie innej osoby do robienia nieprzyjemnych rzeczy, rzucanie w kogoś przedmiotami.
- **Przemoc słowną:** obelgi, bezpośrednie obrażanie ofiary, plotki i obraźliwe żarty, groźby. Przemoc słowna może być także wymierzona w rodzinę i w przyjaciół ofiary po to, aby jeszcze bardziej jej dokuczyć.
- **Przemoc psychiczną:** poniżanie, wykluczanie/izolacja/milczenie, wulgarne gesty, obraźliwe SMS-y i MMS-y, wiadomości na forach internetowych lub tzw. „pokojach do czatowania” (które z reguły są anonimowe w odróżnieniu od SMS-ów, pochodzących

z konkretnych telefonów); telefony i e-maile (zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające); niszczenie rzeczy należących do ofiary; straszenie; gapienie się; szantażowanie.

Twoje działania:

1. Jeśli nie czujesz się bezpiecznie, powiedz o tym wychowawcy. Przedstaw mu sytuację, jeśli masz świadków przemocy stosowanej wobec Ciebie, poinformuj o tym nauczyciela. Poproś o reakcję, wsparcie i pomoc. Poinformuj także rodziców o tym, co Cię spotyka.
2. Nauczyciel (wychowawca), do którego się zgłosiłeś, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Działania te może podjąć we współpracy z pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym, psychologiem i z rodzicami, jeśli wyrażą oni wolę uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym.

Działania szkoły:

1. Szkoła bezzwłocznie podejmie działania zgodne z prawem mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował fakt jakiegokolwiek przemocy czy agresji lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania.
2. Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec Ciebie, wysłuchaniu wyjaśnień ich sprawcy / sprawców przemocy, wychowawca podejmie stosowne, zgodne z prawem działania.

a) Działania szkoły wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się określone konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.

Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - poproś o rozmowę z pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym lub z psychologiem (lub innym nauczycielem, któremu ufasz).

Pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog mogą Ci udzielić pomocy oraz wskazać, jak należy radzić sobie w tego typu sytuacjach. Pomocy tej udzielać Ci może systematycznie, dopóki będzie Ci ona potrzebna.

Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie i w dalszym ciągu ktoś będzie się nad Tobą znęcał, ponownie poinformuj o tym wychowawcę oraz swoich rodziców. Wspólnie z wychowawcą i rodzicami możesz też przedstawić sprawę dyrektorowi szkoły, który zastosuje kolejne, przewidziane prawem szkolnym, konsekwencje wobec sprawcy/sprawców przemocy.

b) Działania szkoły w przypadku poważnego naruszenia nietykalności osobistej dyrektor szkoły zgłasza sprawę agresji fizycznej na policję w celu wyciągnięcia konsekwencji prawnych wobec agresora.

2. Celowe zniszczenie lub kradzież rzeczy małoletniego.

Opis sytuacji:

Ktoś (osoba Ci znana lub nieznaną) okradł Cię, przywłaszczył sobie rzecz, która należała do Ciebie. Ktoś celowo zniszczył rzeczy należące do Ciebie.

Twoje działania:

1. Zgłoś fakt kradzieży lub zniszczenia Twoich rzeczy wychowawcy lub innemu nauczycielowi lub pracownikowi szkoły - przedstaw mu, kiedy, gdzie i w jakich okolicznościach to się stało.
2. Powiedz o tym zdarzeniu swoim rodzicom.
3. O zaistniałym zdarzeniu możesz opowiedzieć pedagogowi szkolnemu, pedagogowi specjalnemu lub psychologowi, który zgodnie z Twoimi potrzebami, udzieli Ci potrzebnego wsparcia i pomocy.

Działania szkoły:

1. Wychowawca informuje rodziców, pedagoga oraz dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu.
2. Przekazuje tę informację również Twoim rodzicom.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę ze świadkami – jeśli tacy są wskazani.
4. Jeżeli sprawca celowego zniszczenia lub kradzieży Twojej rzeczy został ustalony lub wskazany, szkoła informuje o tym jego rodziców; wychowawca i pedagog szkolny/ pedagog specjalny podejmują działania wyjaśniające zaistniałą sytuację oraz informują o nich i ich wyniku rodziców sprawcy.
5. Szkoła zgodnie stosuje wobec sprawcy czynu środki dyscyplinujące. Zobowiązuje też sprawcę a do oddania Ci skradzionej rzeczy lub w uzgodnieniu z jego rodzicami - do ewentualnego pokrycia kosztów skradzionej lub zniszczonej rzeczy.
6. Jeśli w wyniku postępowania wyjaśniającego nie jest możliwe ustalenie sprawcy kradzieży, szkoła poinformuje Twoich rodziców o kradzieży lub zniszczeniu należącej do Ciebie rzeczy oraz przekaże rodzicom informację o możliwości zgłoszenia tego faktu policji.

3. Przemoc domowa stosowana wobec małoletniego

Definicja przemocy domowej

Pod pojęciem „przemoc domowa” – należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające Cię na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające twoją godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną — np. namawianie lub zmuszanie Cię przez dorosłego do uczestniczenia w prawnie zabronionych czynnościach seksualnych,
- c) powodujące szkody na Twoim zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące twoje cierpienie,
- d) istotnie naruszające Twoją prywatność lub wzbudzające u Ciebie poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia.

Rodzaje przemocy domowej

- *przemoc fizyczna* – to każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała dziecka. Często powoduje różnego rodzaju urazy.
- *przemoc psychiczna* („maltretowanie psychiczne”) – to powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka poczucie, że jest nic nie warte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych.

Pamiętaj!

Jeżeli dzieje Ci się w domu jakakolwiek krzywda, możesz poinformować o tym pracownika szkoły, do którego masz zaufanie. Podejmie on stosowne, zgodne z zakresem swoich kompetencji działania, mające na celu Twoją ochronę.

Jeśli jednak nauczyciel lub inni pracownicy szkoły zauważą w Twoim zachowaniu i wyglądzie symptomy i oznaki stosowanej wobec Ciebie przemocy domowej, to mimo że tego nie ujawniłeś, mają obowiązek podjąć chroniące Cię działania i/lub zgłosić to do instytucji, które udzieli Ci zgodnej z prawem pomocy.

Twoje działanie:

1. Możesz powiedzieć wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły, do którego masz zaufanie, że dzieje Ci się krzywda i poprosić go o pomoc w tej trudnej dla Ciebie sytuacji.

Może wystąpić również przypadek, że nauczyciel obserwując Cię, podejrzewa, że jesteś krzywdzony, chociaż mu tego nie zgłosiłeś. W tej sytuacji wychowawca przeprowadza rozmowę z Tobą oraz Twoimi rodzicami/prawnymi opiekunami, w celu zweryfikowania podejrzeń.

Działania szkoły:

Każdy pracownik szkoły ma obowiązek troszczyć się o Twoje dobro i bezpieczeństwo i udzieli Ci pomocy, zgodnie ze swoimi kompetencjami.

2. Po uzyskaniu informacji od Ciebie wychowawca podejmie interwencję w Twojej sprawie: wspólnie z pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym lub z psychologiem zbiorą od Ciebie informacje na temat krzywdy, której doświadczyłeś — ustalą jej formy i okoliczności. Rozmowa z Tobą będzie podstawą do oceny stopnia zagrożenia Twojego bezpieczeństwa.

Pamiętaj, że możesz opowiadać o tym, co się wydarzyło, swobodnie - opowiedz o zachowaniu sprawcy i swoich odczuciach. Nie musi być zachowana kolejność wydarzeń. Wychowawca i pedagog szkolny, pedagog specjalny lub psycholog dadzą Ci czas na wypowiedzenie się i nie będą Cię korygować. Żeby uzyskać jak najwięcej informacji, mogą Ci zadać dodatkowe pytania.

Działania szkoły:

W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu Ciebie lub potwierdzenia się podejrzeń, że jesteś krzywdzony, wychowawca zgłasza problem pedagogowi szkolnemu i pielęgniarce (w przypadku zagrożenia Twego zdrowia lub życia).

Pedagog szkolny, po dokładnym rozpoznaniu sprawy, dokonuje oceny zdarzeń i zdarzeń o nich dyrektora szkoły.

3. Porozmawiaj też o swojej sytuacji, o tym, co czujesz i przeżywasz z pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym lub z psychologiem. Udzieli Ci on wsparcia w tej trudnej dla Ciebie sytuacji oraz uwzględniając Twoje potrzeby, wspólnie z rodzicami zaplanują działania, które zapewnią Ci ochronę przed krzywdzeniem.

Działania szkoły:

Wspólnie z Twoimi rodzicami (lub jednym z nich, tym, który Cię nie krzywdzi) pedagog szkolny, pedagog specjalny lub psycholog wraz z wychowawcą planują konkretne działania zapewniające Ci ochronę.

Uwaga!

- Gdyby zaplanowane przez szkołę działania nie były wystarczające do zapewnienia Ci pomocy, której potrzebujesz, pedagog szkolny, pedagog specjalny lub psycholog nawiązują współpracę z instytucjami pomocowymi, np. dzielnicowym, specjalistą ds. nieletnich, pracownikiem socjalnym.
- W sprawach trudnych lub związanych z popełnieniem przestępstwa, pedagog szkolny, pedagog specjalny lub psycholog powiadomią specjalistę ds. nieletnich oraz sąd rodzinny.
- W sytuacjach bezpośrednio zagrażających Twojemu zdrowiu lub życiu, pedagog szkolny, pedagog specjalny lub psycholog powiadomiamy policję lub prokuraturę rejonową.

Pamiętaj!

1. Każde zachowanie o charakterze przemocowym, również seksualnym, wobec osoby małoletniej jest przestępstwem. Szkoła ma obowiązek zgłosić sprawę wykorzystywania seksualnego osoby małoletniej na policję.
2. Sposób postępowania w sytuacji krzywdzenia małoletnich określa procedura „Niebieskiej Karty” – polega ona na podejmowaniu interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się wg ustalonych zasad prawnych.
3. Do wszczęcia procedury „Niebieskie karty” nie jest konieczna pewność występowania przemocy, wystarczy jej uzasadnione podejrzenie.

4. Wysyłanie małoletniemu w Internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych.

Są to treści, które mogą wywołać u Ciebie negatywne emocje i które przedstawiają niebezpieczne albo niezgodne z prawem zachowania.

Twoje działania:

Jeżeli ktoś wysłał Ci w Internecie treści nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, zachowań szkodliwych dla zdrowia, treści dyskryminacyjne, promujące wrogość, nienawiść, treści pornograficzne dostępne bez żadnego ostrzeżenia, fake newsy - fałszywe wiadomości:

1. Zgłoś ten fakt rodzicom oraz wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu (albo innemu pracownikowi szkoły, któremu ufasz).
2. W miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody. Skorzystaj z pomocy rodziców i pracowników szkoły. Jeśli masz świadków zdarzenia, poinformuj o nich wychowawcę.

Zabezpieczenie dowodów jest przede wszystkim zadaniem Twoich rodziców lub opiekunów prawnych, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel szkoły posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. Dowody odgrywają kluczowe znaczenie w identyfikacji sprawców.

Działania szkoły:

1. Szkoła powiadomi Twoich rodziców o zaistniałym zdarzeniu.
2. We współpracy z nimi, po dokonaniu analizy dowodów szkoła ustali okoliczności uzyskania przez Ciebie dostępu do szkodliwych treści.

Jeżeli treści można bezpośrednio powiązać z uczniami danej szkoły, szkoła działania mające na celu ustalenie sprawcy.

Pamiętaj, że sprawcą jest osoba, która udostępniła szkodliwe treści lub twórca tych treści.

3. Po ustaleniu sprawcy zostanie przeprowadzona rozmowa z nim oraz jego rodzicami. W trakcie rozmowy sprawcy zostanie uświadomiona szkodliwość prowadzonych przez niego działań.
4. Szkoła zastosuje wobec sprawcy środki dyscyplinujące.
5. Jeżeli treści nie można bezpośrednio powiązać z uczniami danej szkoły, szkoła zgłosi incydent na policję.
6. Jeżeli upowszechniane treści naruszały obowiązujące prawo, szkoła złoży zawiadomienie na policję.

Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać u Ciebie duży stres i frustrację. Skontaktuj się z pedagogiem szkolnym, pedagogiem specjalnym lub psychologiem szkolnym i opowiedz mu, co czujesz — skorzystaj z ich pomocy.

Działania szkoły:

1. Uzgodni z twoimi rodzicami podejmowane działania i formy wsparcia Ciebie.
  2. Zapewni Ci pomoc pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego lub psychologa
  3. Jeżeli pomoc udzielona przez szkołę okaże się niewystarczająca, w porozumieniu z Twoimi rodzicami może Cię skierować na specjalistyczną terapię.
5. **Naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunku małoletniego**

Twoje działanie:

1. Gdy sprawcą jest uczeń — kolega ofiary ze szkoły czy klasy, skontaktuj się z wychowawcą. Przedstaw mu sytuację (szczegóły sprawy), okoliczności naruszenia Twoich praw.
2. Poinformuj równocześnie o zaistniałym zdarzeniu rodziców.
3. W miarę Twoich możliwości zabezpiecz dowody naruszenia Twoich praw. Zgromadź sam lub z pomocą pracownika szkoły, posiadającego umiejętności z zakresu technologii cyfrowej (może Ci go wskazać wychowawca) materiały świadczące o wystąpieniu nieodpowiedniego lub niedozwolonego prawem działania — w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub mms/sms).
4. Przekaż dowody rodzicom i wychowawcy.
5. Dokonaj zmian identyfikujących Cię w sieci – powinni być przy tym Twoi rodzice.

Działania szkoły:

1. Szkoła podejmie działania mające na celu ustalenie sprawcy naruszenia Twoich praw do ochrony wizerunku i danych osobowych.
2. Jeśli sprawcą okaże się uczeń szkoły, którego działaniu nie przyświecał świadomy zamiar wyrządzenia Ci szkody majątkowej lub osobistej (był to np. niestosowny żart, niewłaściwe zachowanie wobec Ciebie), szkoła podejmie zgodne z jej statutem działania wychowawcze i dyscyplinujące sprawcę.

Uwaga!

- Zebrane dowody muszą jasno wskazywać na konkretnego sprawcę oraz na to, że sprawca świadomie zmierzał do wyrządzenia Ci szkody majątkowej lub osobistej.
- Jeżeli naruszenie twojej prywatności lub wyłudzenie czy kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem Tobie szkody majątkowej lub osobistej – to szkoła i rodzice powinni przekazać dowody policji. Decyzję o powiadomieniu policji podejmuje dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami. W takiej sytuacji identyfikacji sprawcy dokonuje policja.

- Jeżeli naruszenie Twoich praw skutkuje dla Ciebie dużym obciążeniem emocjonalnym, zwróć się do pedagoga szkolnego o wsparcie, którego potrzebujesz. Zaplanują oni wraz z Tobą i Twoimi rodzicami rodzaj pomocy dla Ciebie i wdrożą działania chroniące Cię przed stresem, lękiem, wstydem lub innymi emocjami, których doświadczasz.

Działania szkoły:

1. Szkoła zapewni Ci opiekę pedagogiczno-psychologiczną. W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych na Twoją rzecz i w razie potrzeby, którą zgłosisz wraz ze swoimi rodzicami, może skierować Cię za zgodą rodziców do placówki specjalistycznej.
2. Powiadomi Ciebie i Twoich rodziców o swoich działaniach w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym).
3. Zadba o to, aby informacje narażające Cię na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.

6. Nawiązywanie przez małoletniego niebezpiecznych kontaktów w Internecie

W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia twojego życia i zdrowia, a także szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych

Twoje działania:

Jeśli Twoi rodzice lub opiekunowie prawni zgłoszą w szkole taki problem związany z Tobą lub zrobisz to Ty sam:

1. Opowiedz o nim dokładnie rodzicom, wychowawcy lub innemu pracownikowi szkoły, któremu ufasz.
2. Zbierz dowody dostępne w formie elektronicznej (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Zabezpiecz te dowody — możesz skorzystać z pomocy pracownika szkoły, którego wskaże Ci wychowawca.
3. Przekaż dowody wychowawcy i rodzicom. Od chwili przekazania przez Ciebie i rodziców dowodów szkole, to ona we współpracy z rodzicami zgłasza sprawę policji w celu ustalenia sprawcy. I to policja prowadzi dalsze dochodzenie w Twojej sprawie. W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15, szkoła ma obowiązek powiadomienia policji lub sądu rodzinnego.

Uwaga!

- Nie podejmuj samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy – to zadanie policji. Nie próbuj bezpośrednio kontaktować się ze sprawcą.

Działania szkoły i rodziców:

1. Wychowawca we współpracy z Twoimi rodzicami powiadomi o zdarzeniu dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego.
2. Szkoła i rodzice bezzwłocznie zawiadomią policję o wystąpieniu zdarzenia. Przekażą policji dowody oraz wszelkie uzyskane informacje o sprawcy.
3. Jeżeli potrzebujesz pomocy i wsparcia po ujawnieniu zdarzenia, zwróć się o pomoc do pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego.

Działania szkoły:

1. Szkoła wszelkie działania pomocowe wobec Ciebie, stosownie do Twoich potrzeb uzgodni z Twoimi rodzicami.

CZĘŚĆ III

Rozdział 16

Materiały pomocnicze

§ 33. 1. Akty Prawne gwarantujące Prawa Dziecka.

Prawa dziecka – co musicie o nich wiedzieć?

1. W Polsce najważniejszymi aktami prawnymi, gwarantującymi prawa dziecka, są:

- Konstytucja RP,
- Konwencja o prawach dziecka i
- Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka.

2. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka — każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych (Art. 72. Konstytucji RP).

3. Prawa dziecka istnieją po to, aby Was chronić, aby zapewnić Wam zdrowie i bezpieczeństwo. Jeśli wszyscy szanowaliby prawa dziecka, każde dziecko byłoby odpowiednio traktowane. Niestety, nie zawsze tak jest. W każdym kraju są dzieci, których prawa są łamane. Dzieci bywają krzywdzone, wykorzystywane czy zastraszane.

4. Konwencja Praw Dziecka zakłada, że należy się Wam szczególna opieka i ochrona, bo nie zawsze jesteście w stanie należycie zadbać o swoje bezpieczeństwo.

5. Zamierzeniem twórców Konwencji Praw Dziecka było kierowanie się zawsze Waszym dobrem oraz traktowanie wszystkich dzieci jako równych wobec prawa, niezależnie od pochodzenia, koloru skóry czy wyznania.

6. Warto, abyście zapamiętali, że:

- Prawa dziecka dotyczą każdego dziecka, czyli osoby poniżej 18. roku życia.
- Nie musicie nic zrobić, aby otrzymać prawa.
- Prawa dziecka macie zawsze i nikt nie może wam ich odebrać.
- Wszystkie prawa dziecka są równie ważne. Nie ma praw mniej lub bardziej ważnych od innych.
- Prawa dziecka dotyczą różnych dziedzin waszego życia, np. macie prawo do:
  - a) Znajomości swoich praw oraz powoływania się na nie w różnych sytuacjach, a także do ich poszanowania przez innych.
  - b) Do swobody myśli, sumienia i wyznania.
  - c) Do prywatności i tajemnicy korespondencji.
  - d) Do nauki i informacji.
  - e) Do wypoczynku i czasu wolnego.
  - f) Do opieki zdrowotnej.
  - g) Do wychowania przez rodziców.
  - h) Prawo do ochrony przed wykorzystywaniem, przemocą i poniżaniem.
  - i) Prawo do własnej tożsamości, które oznacza, że macie prawo do imienia, nazwiska i obywatelstwa i znajomości swego pochodzenia.
  - j) Prawo do wyrażania własnych poglądów.
  - k) Za ochronę Waszych praw odpowiada Państwo.

7. Prawa kojarzyć się mogą ze swobodą decydowania o wszystkim, co Was dotyczy. Jednak prawa mają też swoje ograniczenia, które wynikają z faktu, że:

- a) inni też mają takie same prawa i egzekwując swoje prawa, nie możecie naruszać praw innych osób;
- b) poza przyznanymi Wam prawami macie nałożone przez rodziców i szkołę (czyli państwo) pewne obowiązki, które powinniście wypełniać.

§ 34. Najważniejsze prawa dziecka

- Macie prawo do ochrony przed wykorzystywaniem, przemocą i poniżaniem.
- Macie prawo do życia bez wyzyskiwania i wykorzystywania.
- Macie prawo do ochrony przed przemocą fizyczną, psychiczną i zaniedbaniem.
- Macie prawo do życia bez przemocy i poniżania.
- Macie prawo do nauki i dostępu do informacji, ale także prawo do czasu wolnego — wypoczynku zabawy czy korzystania z zajęć rekreacyjnych.
- Macie prawo do odpoczynku i wolnego czasu,
- Macie prawo do wychowania w rodzinie, a rodzice zawsze powinni kierować się Waszym dobrem.
- Macie prawo do prywatności..
- Macie prawo do tajemnicy korespondencji, prywatności i swobody wypowiedzi.
- Macie prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów we wszystkich sprawach dotyczących dziecka
- Macie prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania
- Macie prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa
- Macie prawo do zachowania godności, szczególnie dziecka psychicznie lub fizycznie niepełnosprawnego.
- Macie prawo do ochrony zdrowia i opieki medycznej.
- Macie do otrzymywania pomocy i wsparcia od państwa.
- Macie prawo do ochrony przed konfliktem zbrojnym. Jeśli nie ukończyliście 15 lat, nie możecie być rekrutowani do wojska i brać bezpośredniego udziału w konflikcie zbrojnym.
- Macie prawo do ochrony w procesie karnym. Jeżeli złamaliście prawo, nie powinniście przebywać w więzieniu z dorosłymi
- Macie prawo znajomości swoich praw i prawo powoływania się na nie.

Rozdział 17

Gdzie można poskarżyć się, że Wasze prawa są łamane.

§ 35 1. Jeśli znacie kogoś, kto potrzebuje pomocy lub sami znajdujecie się w trudnej sytuacji, możecie zwrócić się o pomoc do rodziców, wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego, dyrektora szkoły, zgodnie ze ścieżką postępowania opisaną w „Standardach ochrony małoletnich”.

2. Możecie też skontaktować się z policją (numer 112) oraz instytucjami niosącymi pomoc dzieciom.

116111 – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży;

800121212 – Dziecięcy telefon zaufania, prowadzony przez Rzecznika Praw Dziecka.

Rozdział 18

Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

§ 36. 1. Uczniowie, rodzice i pracownicy szkoły znają „Standardy ochrony małoletnich”. Dokument jest dostępny i rozpowszechniany.

2. Dokument udostępniono na stronie internetowej szkoły, na tablicy ogłoszeń w szkole oraz w bibliotece szkolnej.

3. Informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są przez pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego, psychologa, wychowawcę oraz w trakcie realizowanych programów i warsztatów o charakterze edukacyjnym.

Rozdział 19

Postanowienia końcowe

§ 37. Standardy określające zasady ochrony małoletnich zostały opracowane przez zespół powołany przez dyrektora Szkoły w składzie:

- 1) dyrektor Szkoły jako przewodniczący;
- 2) pedagog szkolny;
- 3) pedagog specjalny;
- 4) referent Szkoły;
- 5) nauczyciel języka polskiego

§ 38. Standardy wchodzi w życie z dniem podpisania zarządzenia.

Karta interwencji

1. Imię i nazwisko dziecka .....
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia) .....
.....
3. Osoba zawiadamiająca / dyrektor szkoły, pedagog, psycholog/o podejrzeniu krzywdzenia
.....
4. Opis podjętych działań
Data .....
Działanie.....
.....
5. Spotkania z opiekunami dziecka
Data .....
Opis
spotkania .....
.....
6. Forma podjętej interwencji (*)
  - zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
  - wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny,
  - inny rodzaj interwencji (jaki?).....
- *właściwe pokreślić
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji .....
.....
8. Wyniki interwencji: działania instytucji lub rodziców.
.....

Notatka służbowa

Dotyczy
ucznia.....
(imię, nazwisko, klasa).

W dniu.....o godzinie..... pełniąc pracę
w charakterze.....(wymienić funkcję), otrzymałem(am) następujące
informacje/zauważyłem(am) następujące objawy*, na

podstawie których można podejrzewać krzywdzenie dziecka:

.....
.....
.....

Zgłaszającym(y) był(li).....

Świadkiem(ami) zdarzenia/informacji był(li).....

Podjąłem(am) następujące działania:.....

.....
.....

Notatkę przekazałem(am).....

(komu),w dniu..... o godzinie.....

Inne ważne informacje.....

Białka, dnia.....

.....

Czytelny podpis osoby sporządzającej notatkę

*właściwe podkreślić

Kwestionariusz dziecka krzywdzonego

Imię i nazwisko.....data urodzenia.....

Adres zamieszkania, telefon .....

I wygląd

	tak	nie
1. Brudne		
2. Zasinienia		
3. Zadrapania		
4. Inne urazy (jakie?)		

II zachowanie dziecka

	tak	nie
1. Niespokojne, pobudzone		
2. Wycofane, zamknięte w sobie		
3. Agresywne		
4. Inne (jakie?)		

III. Formy krzywdzenia

1) FIZYCZNE:

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	tak	nie
	Bicie		
	Szarpanie		
	Kopanie		
	Ciągnięcie za włosy		
	Popychanie		
	Inne (jakie?)		

2) SEKSUALNE

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	tak	nie
	Pokazywanie filmów, zdjęć pornograficznych		
	Dotykanie intymnych miejsc		
	Inne (jakie?)		

3) EKONOMICZNE

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	tak	nie
	Zmuszanie do zarobkowania		
	Brak łożenia na utrzymanie dziecka		
	Brak dbałości o zabezpieczenie ewentualnych		
	należności (alimenty, obiady, renta rodzinna,		

4) PSYCHICZNE

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	tak	nie
	Poniżanie		
	grożenie, straszenie (np. opuszczeniem, oddaniem)		
	zamykanie, izolacja		
	manipulowanie dzieckiem		
	obwinianie emocjonalne (np. mówienie i okazywanie		

	wrogości, ciągle krytykowanie)		
	pomniejszanie / zaprzeczanie wartości dziecka		
	brak uwagi, troski, zainteresowania		
	nadmierne wymagania wobec dziecka		
	nadopiekuńczość (nadmierne ochranianie, wyręczanie,		
	blokowanie samodzielności dziecka)		

5) ZANIEDBYWANIE

Sprawca / y (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa z dzieckiem)	Formy krzywdzenia dziecka	tak	nie
	Niezapewnienie dziecku podstawowych potrzeb:		
	(jedzenie, ubranie, zabawki, podręczniki, przybory szkolne)		
	Brak dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego		
	Nieodpowiednia higiena ciała		
	Brak troski o stan zdrowia (badania lekarskie, szczepienia, leki)		

IV. Zasoby dziecka

	tak	nie
Dobry stan zdrowia		
Umiejętność samoobsługi		
Umiejętność i możliwość rozpoznania sytuacji zagrożenia, zwrócenia się po pomoc		
Możliwość schronienia się w bezpiecznym miejscu pod ochroną opiekuna prawnego		
Inne (jakie?)		

V. Osoby wspierające dziecko:

Imię, nazwisko, adres, telefon kontaktowy Zakres pomocy, oparcia dla dziecka	Imię, nazwisko, adres, telefon kontaktowy Zakres pomocy, oparcia dla dziecka
1.	
2.	
3.	

VI. Stopień zagrożenia dziecka krzywdzeniem

Sytuacja dziecka wymaga	TAK	nie
Natychmiastowej interwencji		
Pomocy materialnej, rzeczowej (odzież, obuwie, obiady i in.) oraz finansowej		
Pomocy psychologicznej (diagnoza, terapia, grupa wsparcia i in.)		
Powiadomienia odpowiedniej instytucji (policja, Sąd, OPS, itp.)		

Monitoring do Standardów ochrony małoletnich – ankieta

Pytanie   Tak   Nie

1. Czy zapoznałeś się z dokumentem do Standardy ochrony małoletnich?
2. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?
3. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?
4. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie Standardów ochrony małoletnich przez innego pracownika?
5. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące do Standardów ochrony małoletnich (wpisz poniżej tabeli)

Oświadczenie o niekaralności

Miejscowość, data.....

..... legitymująca/y się dowodem

Imię i nazwisko

osobistym o nr ..... oświadczam, że

nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne (w tym postępowanie przygotowawcze), ani dyscyplinarne w tym zakresie.

.....

Czytelny podpis składającego oświadczenie

**Dane osobowe niezbędne do sprawdzenia w Rejestrze Sprawców
Przestępstw na Tle Seksualnym**

Imię/Imiona i Nazwisko	
Nazwisko rodowe	
Pesel	
Data urodzenia	
Imię ojca	
Imię matki	

.....

Czytelny podpis

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Miejscowość , data.....

Komenda Powiatowa Policji/ Prokuratura Rejonowa w ..... [1]

Zawiadamiający: ..... z siedzibą w .....

reprezentowana przez: .....

adres do korespondencji: .....

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Niniejszym składam zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa
.....na szkodę małoletniego .....

(imię i nazwisko, data urodzenia)

przez .....

(imię i nazwisko domniemanego sprawcy).

Uzasadnienie

W trakcie wykonywania przez .....

(imię i nazwisko pracownika/wolontariusza)

czynności służbowych wobec małoletniej/go.....

(imię i nazwisko małoletniej/go)

dziecko ujawniło niepokojące treści dotyczące relacji z ..... [2].

Dalszy opis podejrzenia popełnienia przestępstwa

.....
.....

Mając na uwadze powyższe informacje, a także dobro i bezpieczeństwo
małoletniej/małoletniego wnoszę o wszczęcie postępowania w tej sprawie.

Osobą mogącą udzielić więcej informacji jest .....

(imię, nazwisko, telefon, adres do korespondencji).

Wszelką korespondencję w sprawie proszę przysyłać na adres korespondencyjny,
z powołaniem się na numer i liczbę dziennika pisma.

.....

podpis osoby upoważnionej

[1] Zawiadomienie należy złożyć do prokuratury rejonowej/policji właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa.

[2] Opis sytuacji, która miała miejsce. Należy uzupełnić zgodnie z tym, co się wydarzyło (ważne jest, by zaznaczyć np.: kiedy i gdzie miało miejsce zdarzenie, kto mógł je widzieć/wiedzieć o nim, kto mógł popełnić przestępstwo).

Wniosek o wgląd w sytuację rodziny

Miejscowość, data .....

Sąd Rejonowy

W.....

Wydział Rodzinny i Nieletnich[1]

Wnioskodawca: .....

reprezentowana przez: .....

adres do korespondencji: .....

Uczestnicy postępowania: .....

(imiona i nazwiska rodziców, adres zamieszkania)

rodzice małoletniego: .....

(imię i nazwisko dziecka, data urodzenia)

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego .....

(imię i nazwisko dziecka, data urodzenia[2])

i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Z informacji uzyskanych od pracowników ..... będących w kontakcie z małoletnim/ą wynika, że

Rodzina nie ma założonej Niebieskiej Karty.

Mając powyższe fakty na uwadze można przypuszczać, że dobro małoletniego ..... jest zagrożone a ..... nie wykonują właściwie władzy rodzicielskiej. Dlatego wniosek o wgląd w sytuację rodzinną małoletniego/ją i ewentualne wsparcie rodziców jest uzasadniony.

Pracownikiem opiekującym się małoletnim/ą w szkole jest

.....
(imię, nazwisko, telefon służbowy, adres placówki).

.....
(pieczęć i podpis dyrektora szkoły)

Załączniki:

1. Ew. dokumenty, jak są dostępne,
2. Odpis pisma.

[1] Wniosek należy złożyć do sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, nie zameldowania.

[2] Należy zawsze podać imię i nazwisko dziecka i adres jego pobytu. Tylko w takim wypadku sąd może skutecznie pomóc, m.in. poprzez wysłanie do rodziny kuratora na wywiad.